I SKISPORTENS BARNDOM

Fra Iversløkka til Husebybakken.

Sportslivet stod ikke høit i Oslo i 70-årene. Bortsett fra at hele byen så at si gikk på skøiter på skøitebanen under festningen, var det neppe noen nevneverdig utendørs idrett om vinteren. Selvfølgelig akte barna på kjelke, og guttene var flinke til å skli, for så godt som i alle byens gater var det sklier på fortauene dels med dype spor og dels med blank is efter vær- og føreforholdene. Hvor herlig var det ikke dengang å kunne ta fart og skli lange stykker nedover de glatte fortau.

Skliene var selvfølgelig til stor plage for eldre folk, men det var jo dengang aldri tale om å holde gatene rene for sne og kjøre den bort. Tvert imot gjaldt det å bevare sledeføret i gatene så lenge som mulig. Sneplogkantene langs fortauene, som undertiden kunde være så høie at vi barn ikke kunde se over dem, blev benyttet som reservelagere, hvorfra sneen blev skuffet ut i gaten, når føret begynte å bli skralt om våren.

Ved større snefall kjørte nok kommunen sneplog både i gatene og på fortauene, men i almindelighet var det huseiernes plikt å holde fortauene farbare og strø, når de blev for glatte. Men med strøningen var det nok så som så. Noen strødde og andre ikke. Og noe annet å strø med enn aske fra ovnene var det jo ikke tale om. Men selv om en og annen dekket skliene godt, så varte det ikke lenge før barna hadde rensket dem op igjen på sin daglige tur til og fra skolen.

Foruten disse almindelige sklier på gater og plasser hadde man også formelige sportssklier i bakkene rundt om i byen, som f. eks. de store skliene på Youngstorvet nedover den bratte fjellskrent fra politistasjonen, hvor basarene nu ligger. På Nisseberget hadde man også store sklier, hvorav en særlig stor som gikk tvers over Fredriks gate og ned

på Tullinløkken, som dengang lå et par meter lavere enn gaten. Og guttene var flinke til å skli. De satt ikke på huk eller akte på enden, som barna gjør nu, men tok fart og satte utfor i lange rader den ene like efter den annen. Var så én så uheldig å falle, kunde det bli en ordentlig mølje over ham. Det hendte nok også, at en og annen slo hodet i isen, så han så både sol og stjerner, så det var ikke en helt ufarlig sport.

Foruten skliene var det også en yndet sport å «fly seier» på den tynne og seige høstisen på dammene omkring på byens løkker. Personlig husker jeg en dam på Meyerløkken, som lå fristende på skoleveien. Det var nokså spennende, når man første gang efter forsiktige forsøk tok fart og skled tvers over dammen, mens isen slo roser under føttene og bølget til alle sider. Men var isen på forhånd full av slike roser, var det en forholdsvis enkel sport. Men det hendte nok mer enn én gang at man plumpet igjennem, og da kunde det gå på livet løs. En av mine skolekamerater druknet i en dam på Grünerløkken.

Om våren var det god sport at «fly flak» nede ved bryggene, når isen løsnet. Når råken var vekket og skutene forhalt, gjorde jo «Pluggen» og «Basken» sitt beste for å slå op isen, men den kunde da ofte bli liggende i store flak langs bryggene, før nordenvinden drev den ut, og da var det liv i gutteflokken. Særlig morro var det når der lå små flak, som ikke bar, imellem de store, og så trå på dem, når man hoppet fra det ene flak til det andre, uten å bli altfor våt på bena. Skøitebanen langs festningen blev jo spart i det lengste, men når isen løsnet fra land, hendte det nok at man formelig måtte fly flak for å komme ut på banen, men da blev det i almindelighet lagt ut en klopp av planker og lemmer.

I motsetning til skliene var skiløp en nesten ukjent sport, og den blev nærmest betraktet som en lek for gutter, som voksne folk ikke innlot sig på. Det var derfor ikke mange som dyrket denne idrett. Dertil kom at det ikke var så liketil å komme sig ut på ski dengang som nu, bl. a. av den enkle grunn at det ikke fantes ski å få kjøpt i hele byen. Hvis man ikke kunde skaffe sig ski gjennem bekjente på landet, måtte man vente til marken, da kom det gjerne en og annen bonde til byen, som bl. a. også kunde ha noen par ski å selge.

Utvalget var ikke stort, så man måtte ta det som fantes. Den mest almindelige type var Land-skien, en lang og bred ski nesten uten bøier og svært baktung, forat den skulde henge bedre på foten, når man gikk. Bindinger fantes jo ikke, bare en vieherk til å stikke tåen i. Vien var i almindelighet lagt i tre vindinger gjennem rømmehullet. De to tykkeste tjente som tåstropp, og den tredje blev lagt ned på skien til å trå på, så man fikk litt bend på foten. Den blev nokså fort utslitt, men da spikret man bare en liten trekloss på skien, slik at den tok imot halvsålen på støvlen. Tåstroppen holdt i almindelighet godt og var lett å feste med kiler gjennem rømmehullet, men hvis den blev utslitt før man brakk skien, brukte man å spikre en lærstropp fast på sidene av skiene. Det var enkle og lettvinte greier.

Fra Iversløkken 1868.

For de få som drev skisport hadde man imidlertid utmerket terreng på byens løkker, og inne i selve byen hadde man også skibakker både i Slottsbakken og i Grottebakken over Den geografiske Opmålings tomt og ned på Tullinløkken. På Meyerløkken hadde man også fine skibakker, som strakte sig fra toppen av haugen og nedover St. Olafs plass og Rikshospitalets tomt. Av den store haug som lå her, er det nu bare noen små rester igjen inne i kvartalet mellem Nordal Bruns og Wessels gater. Men før St. Olafs gate blev bebygget var det ennu rester av furuskog på haugen, og i Nordal Bruns gate gikk en fotsti over haugen, som endte i en skrøpelig tretrapp ned mot Langes gate.

Under utsprengningen av Nordal Bruns gate i 80-årene inntraff en nokså pussig situasjon. Av en eller annen grunn begynte man å grave ut et stort dypt hull i haugen like ut for den daværende sjømannsskole som også lå nedsprengt i terrenget. Men så blev arbeidet innstillet, uten at der blev satt op stengsel ved hullet. Her var jo ingen offentlig gate. Men stien over haugen passerte like forbi hullet, så det ikke var ufarlig å passere den i mørke. Da den var sterkt benyttet, blev det forment-

lig klaget over forholdet, for en dag blev der satt en stige ned i hullet slik at den som var så uheldig å falle ned i denne fallgrube iallfall kunde krabbe op igjen, hvis han ikke hadde brukket armer eller ben.

Efterhvert som bebyggelsen i 70-årene la beslag på tomtene måtte skiløperne flytte lenger ut. Det nærmeste terreng blev da Iversløkka og løkkene omkring St. Hanshaugen og Bislet. Terrenget her er nu så utplanert og bebygget, at det er vanskelig å gjøre sig noe begrep om det skiterreng man hadde her. Bislet teglverk lå jo 10—20 meter under den nuværende idrettsplass, og langs bekken var det bratte lerbakker til den forsvant under Frydenlunds Bryggeri. I tidens løp har det nok gått mange lerras langs bekken. Således skal store deler av terrenget mellem Holbergs gate og Dalsbergstien i sin tid ha glidd ut. Dalsbergstien gikk under navn av «Syltehølet», for her var nesten ufremkommelig i lersuppen omkring bekken.

Farten «stryges af».

Under utgravning av leren for teglverket gikk der også flere ras langs bekken. Engang i 70-årene holdt således Langaards tobakksfabrikk på å gli ut, og i 80-årene gikk et stort ras ved krysset av Pilestredet og Thereses gate. Det tok med sig hele den nuværende plass så det bare var såvidt man kunde komme frem med en vogn langs nordsiden av Thereses gate.

Fra Ullevålsveien hadde man så Frydenlunds store jorder med fine bakker nedover mot bekken, men av disse bakker er det nu intet å se. På Bolteløkkens jorder hadde man også fine skibakker nedover til Bisletbekken. Når man går opover Sofies gate kan man ennu gjøre sig op en mening om disse bakker, når man ser de to villaer vis à vis Bolteløkkens skole. De blev i sin tid bygget på en haug ved Bisletbekken, men nu ligger gaten i høide med vinduene i annen etasje. Og litt lenger oppe i gaten har man en to-tre etasjer høi støttemur mot gaten, så her har da vært bakker.

Av den store Vallebakken er det jo ennu en liten rest tilbake i den såkalte «Idiotbakke». Men toppen er avplanert for bebyggelsen, og

sletten er opfylt ved anlegget av General Birchs gate, så man får ikke det rette inntrykk av den. Navnet Idiotbakken skriver sig fra et vakkert tiltak av den i 80-årene kjente skiløper Bækholm. På Lindern var det dengang hjem for åndssvake gutter, hvor Bækholm var læge. Så fant han på å skaffe ski til disse guttene så de kunde ferdes ute i sneen om vinteren. Men denne opvisningen i skiløp vakte naturligvis opsikt. Folk på veien stanset og så på og moret sig, og navnet Idiotbakken festet sig av sig selv.

Fra Valle strakte jordene sig over til Ila og videre til Iversløkka med den store «Premiebakke», hvor de første offentlige skirenn her i byen blev avholdt. Og utenfor disse løkker hadde man Akers store jorder som strakte sig hvite og jomfruelige helt op i skogen, så skiterreng manglet man ikke.

Hoppet «klares».

Iversløkka må vel med rette kunne betegnes som den moderne skiidretts vugge. Herfra har vår nasjonale idrett fra de første spede tiltak spredt sig ut over verden og utviklet sig til den internasjonale sport som den er idag. Iversløkka var iallfall våre skiløperes eldorado i 70-årene. Den var i store trekk begrenset av Akersbakken, Bjergstien og Herman Foss gate, og mellem disse gater senket dalen sig ned mot Akersbekken, som nu ligger dypt under Uelands gate. Men nu er hele dalbunnen opfylt ved anlegg av Bjerregårds gate og toppen av bakken bortsprengt ved anlegg av Herman Foss gate, så man nu ikke kan få det rette inntrykk av, hvilke prektige skibakker man hadde her.

Bebyggelsen omkring var ikke stor. Den gamle bebyggelse på Sagene var adskilt fra terrenget ved Akersbekkens dype dalføre, hvor senere Nords isdammer blev anlagt med skøitebaner om vinteren. Langs Akersbekken var det en del småhus i likhet med bebyggelsen i Telthusbakken, og på fjelltomten mot Gamle Akers kirke lå Ytteborgs store ølkjeller. På toppen av Akersbakken lå løkken Breidablik, hvor Oslo Sanitets-

forenings store sykehusanlegg nu ligger. På den lille plass i krysset av Bjergstien og Akersbakken lå den lille klokkerstuen med uthuser. Bjergstien var ikke bebygget, men var dengang en virkelig bjergsti med bratte kleiver i begge ender. Den gikk mellem to gjerder med Colletts løkke på den ene side og Iversløkka på den annen. Omtrent midt på stien lå Colletts store låve, og ved foten av bakken mot Mærrahaugen lå hans lille husmannsstue. Like overfor den lå en av Iversens låver ved innkjørselen til løkka, hvorfra der førte en markvei bortover til «Premiebakken» langs havegjerdene for professor Brandts løkke og Dokka, hvor Fougstads gate nu ligger.

På toppen av Gjetemyrsveien lå Mathisløkka (Ila) med sine store uthus i firkant om et stort tun, som vendte ut mot veien. Mellem denne løkke og Dokka, hvor Brandts gate nu ligger, førte en liten gårdsvei ned til «Det gule huset» på Iversløkka og herfra videre omtrent langs Herman Foss gate til et hus og en låve ved grensen mot Ila. Jeg har aldri hørt noen annen betegnelse enn «Det gule huset» på Iversløkka på den lille plass med fjøs og stall, som lå på en liten fjellknaus omtrent i krysset av Brandts og Herman Foss gater. Kanskje har den i likhet med Mærrahaugen egentlig hett Dokka den også. Men blandt de skiløpere som ferdedes på denne kant av byen i 70-årene var «Det gule huset» på Iversløkka en likeså kjent stedsbetegnelse som Frognerseteren eller Holmenkollen er nu.

Det er som sagt vanskelig nu efter at hele terrenget er bebygget og planert å danne sig et noenlunde klart begrep om hvilket prektig skiterreng man hadde her. Fra Bjergstien hadde man ganske små og slake bakker ned til den nesten flate dalbunn, og herfra øket bakkene jevnt til begge sider og blev høiere og brattere, helt til de nådde den store «Premiebakke» fra «Det gule huset». Hoppet i denne bakke har antagelig vært anbragt ved toppen av trappen i Brandts gate eller kanskje noe nærmere folkeskolen, og undarennet gikk tvers over Waldemar Thranes gate og ned i dalbunnen dypt under Bjerregårds gate. Det var en prektig bakke efter datidens forhold.

Bortenfor «Premiebakken» kom en fjellskrent og så kom de korte men bratte lerbakker ned mot Akersbekken i Iladalen, som strakte sig opover mellem Lovisenberg og Vøien til den tapte sig i de store sletter

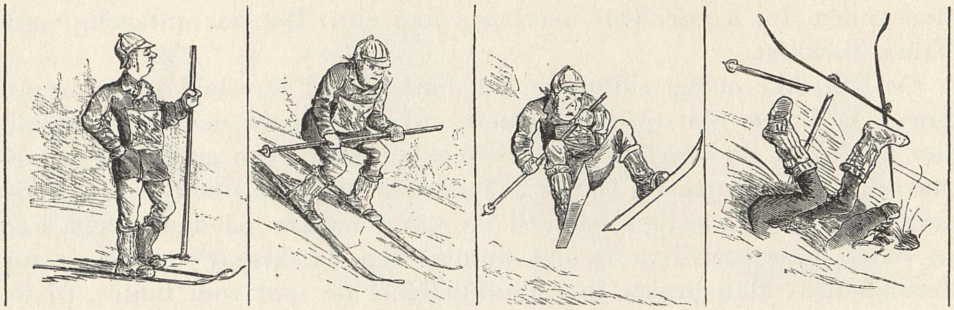

På toppen. *I bakken.* *I hoppet.* *Finale.*

Christiania Skiklub i Husebybakken 1879.

omkring Gjetemyren. Man kan vanskelig tenke sig et bedre øvelsesterreng for skiløpere. Man kunde velge sine bakker efter mot og ferdighet og så øke på bortover mot den store «Premiebakke», som dengang var alle vordende skiløperes store mål. Vilde man ha litt avveksling, kunde man ta sig en tur op gjennem Iladalen og prøve sig i de forskjellige bakker der.

Om premieløpene på Iversløkka gikk det nok noen frasagn blandt skiløperne i 70-årene, om at de skulde være holdt i den store «Premiebakken», men ingen hadde noen greie på hvordan de hadde vært arrangert. Men ifølge 50-års beretningen for Foreningen til Skiidrettens Fremme synes lengdeløpet i 1867 å være anordnet på selve Iversløkka. Efter beskrivelsen og løpets lengde kan det ha gått fra toppen av «Premiebakken» på skrå over dalen til en låve som lå like nedenfor Breidablik og så videre op de små bakker mot Bjergstien og tilbake igjen. Runden var ca. 1 100 alen lang og skulde løpes tre ganger med et lite ophold mellem hvert løp. Men i det første skirenn i 1866 har lengdeløpet antagelig gått over toppen av St. Hanshaugen. Vi bodde nemlig på Valle dengang, og min mor fortalte at de var ute for å se på skiløperne komme ned over den bratte bakke på nordsiden av St. Hanshaugen. De fleste falt, fortalte hun, men de som klarte sig kom ridende utover på staven med skrevende ben. Men en av skiløperne vakte stor opsikt ved å stå utfor med staven i den ene hånd og luen i

den annen, for å vise hvor overlegen han var. Det har antagelig vært Elling Bækken.

Det var ikke mange skiløpere som ferdedes på Iversløkka i 70-årene. Sneen lå fin og bløt overalt og bare enkelte skispor nedover bakkene her og der. I skråningen mot Akersbakken stod noen gutter på tønnestaver, som de antagelig fikk fra Ytteborgs ølkjeller, men de holdt sig mest der og kom sjelden over til de større bakker på den annen side av dalen, hvor man i ro og mak kunde velge de skispor som passet for ferdigheten. Man brukte jo i almindelighet de spor som fantes, til de blev for hårde og isete, for det var alltid litt plunder med å stå op nye spor og særlig med å tråkke op en sti langs sporet, for man bar jo alltid skiene opover bakkene.

Men blandt guttene på Iversløkka var det nokså smått bevendt med skiløperferdigheten. De hadde jo ingen å se efter eller lære av. Ifølge tradisjonen hørte en lang stav med en fast trinse med til skiutstyret. Den bruktes med begge hender til å skyve fra med under gang og til støtte og bremse, når det bar utfor bakke. Det var selvfølgelig karslig å kunne stå uten å bruke staven, men var bakken stor, så var det nok best å innta den sikre stilling med skrevende ben og godt støttet på staven allerede fra toppen av bakken. Å stå i hopp var en helt ukjent sport, men vi moret oss med å stå i dompa, et lite sprøitehopp, som blev anbragt nede på sletten ved foten av bakken, og så gjaldt det da å klare den dompen uten altfor stor hjelp av staven.

Slik foregikk skiløpningen i 70-årene uten annen fremgang enn at man med årene stadig flyttet sporene og dompa nærmere og nærmere bort mot Premiebakken, som dog for det meste lå fullstendig uberørt. Selv de flinkeste guttene våget sig sjelden lenger enn til havehjørnet for Dokka, hvor gjerdet svinget op til «Det gule huset». Men å våge sig utover den store Premiebakke helt fra toppen var det nok de færreste som greide. Det var først efter Christiania Skiklubs store landsrenn i Husebybakken i 1879 og 1881 at omslaget kom. Men da kom det også med stor styrke.

Det var et festlig stevne dette første store landsrenn. Bakken var pyntet med flagg og vimpler, og på begge sider stod jegerne som ordensvern i sine flotte uniformer. Nede på sletten var det anbragt to platt-

I bakken. *I hoppet.* *Nedenfor.* *Marsjen fortsetter.*

Det norske jægerkorps i Husebybakken 1879.

former, en på hver side, men ingen tversover, for sletten måtte være fri for skiløperne til å renne farten av skiene. Det var jo ingen dengang som hadde noen anelse om, at det gikk an å stoppe et par ski i farten på annen måte enn å bremse med staven.

Fra Huseby var det pløiet op veier over jordet frem til bakken, og her kom en stadig strøm av tilskuere, dels gående, som var kommet med toget til Tyskestrand (Skøien), og dels kjørende i alle slags kjøretøier — fra flotte bredsleder med nett over hestene og singlende dombjellekranser, til sluffer og langsleder med kasser på. Skiløperne var i minoritet, men de kom også sigende til over jordene fra alle kanter.

Det var arrangert tre forskjellige renn i bakken. Først det store hovedrenn i den store Kastelbakken, som den i almindelighet kaltes efter plassen Kastellet som lå like ved toppen av bakken, og så to gutterenn for gutter over og under 15 år med hver sine hopp i den lille Kastelbakken. Såvidt jeg husker blev gutterennet avviklet mens langrennet for de voksne stod på. De tre Svalestu-guttene som hadde meldt sig til rennet var for unge til å delta i det voksne renn, så de tok de tre første premier i gutterennet. Fjerde premie fikk en veteran fra Iversløkka — Borgval Berg. Jeg hadde ofte beundret ham, når han kom ovenfra Mathisløkka hvor han bodde, nedover til Iladalen på sine lange trønderski uten stav og med begge hender i bukselommen. Han var ubetinget en av de beste på Iversløkka.

Men hovedrennet var det naturligvis som interesserte mest. På toppen av bakken samledes skiløperne litt efter litt efter lengdeløpet. Blandt dem var medlemmene av Christiania Skiklub let kjennelige på den karakteristiske skilue med skygge både foran og bak og med ørelapper som var knyttet sammen med en sløife på toppen av luen. De representerte vel også eliten av våre skiløpere dengang. Mens man nu stod og ventet, la man også merke til noen andre skiløpere der oppe på toppen av bakken. De lot til å være litt utålmodige, for rett som det var satte de utfor bakken, men ikke før var skiene kommet i fart, før de svingte rundt og gikk op igjen. Det var pussig og uvant å se. Det var akkurat som de skulde stå på sneskøiter.

Så begynte rennet. Et langt hornsignal fra hoppet, og førstemann satte utfor, og så kom den ene stavrytter efter den annen slag i slag. Enkelte modige lot det stå til uten å bruke staven ovenfor hoppet, men det var ikke mange som ikke brukte den nedenfor hoppet, men de fleste syntes nok at det var tryggest å innta den sikre stilling med skrevende ben og godt støttet på staven allerede fra toppen av bakken. Liggende godt bakover på staven bremset de farten så godt de kunde, og så kom de deisende utfor hoppet i nesten horisontal stilling med skiene hengende på tærne. Staven og bakenden av skiene tok først bakken, og så bar det rundt. Men enkelte hadde en fabelaktig evne til å reise sig på staven fra den liggende stilling og seilte stolt utover jordet. Han hadde klart hoppet, og han fikk sine fortjente hurraer, for mannefallet var stort.

Men innimellem disse skrevende stavryttere, som folk syntes var ualmindelig flinke skiløpere som kunde klare en slik bakke, kom en og annen liten telemarking, som en åpenbaring fra en annen verden. Uten stav, men gjerne med en liten grankvist i hånden, satte de utfor bakken med full fart og sluttede ben og med en rank og ledig holdning. Istedenfor å la sig dumpe utfor hoppet, tok de ordentlig sats og hoppet til, så de svevet langt nedover bakken, og så bøiet de kne i nedslaget, akkurat som ved sprangøvelser i gymnastikksalen. Slikt hadde folk aldri sett. Men det merkeligste av alt var dog, at de, straks de var kommet ut på sletten, svingte rundt så snespruten stod, og ruslet opover igjen, istedenfor å renne helt ned i Makrelbekken for å få stoppet skiene.

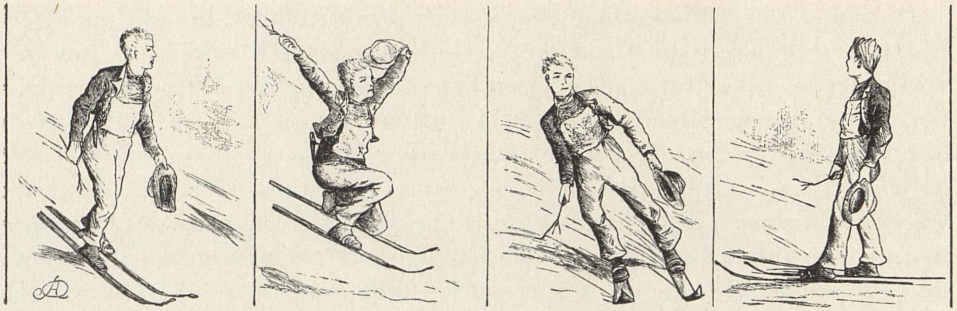

I bakken. *I hoppet.* *Helt om.* *Holdt.*

Telemarkingene i Husebybakken 1879.

Slikt hadde folk, som sagt, aldri sett, og jubelen og begeistringen var stor. Efter rennet holdt telemarkingene en opvisning i hoppløp, som vel ingen av dem som var tilstede noensinde har glemt. Telemarkingene hoppet og spratt med liv og lyst. Først et hopp på toppen av bakken, straks skiene hadde fått fart, for å vise hvilke spreke karer de var, så det veldige sprang utfor hoppet, og så tilslutt enda et hopp nede på sletten før de tok stoppsvingen. Folk var elleville av begeistring og klappet og skrek sig hese og vilde slett ikke gå hjem, for slik opvisning fikk de nok ikke se så snart igjen.

I Ny Illustreret Tidende for 1879 har tegneren «A. O.» gitt en morsom karakteristikk av rennet i «Billeder uten ord».

Rennet vakte som sagt stor opsikt, og i guttenes leir blev det liv. «Stå à la telemarking» var slagordet. I alle bakker i byens omegn blev hoppet flyttet op til midten av bakken. Staven blev kastet og man forsøkte å balansere på skiene med sluttede ben, hoppe til og bøie kne i nedslaget. Jo, dette var moro, men du all verden hvor vi datt. Og slik som det gikk ut over skiene, for det var ikke lenge mellem hver gang en gikk på hodet og brakk skien ved den uvørne skiløpning som nu tok til. Vi hadde jo ingen å se efter eller til å lære oss, så vi måtte prøve oss frem på egenhånd så godt vi kunde. Men efterhvert gikk det da fremover, og nu kom telemarkingene igjen hvert år for å hente sine premier i Husebybakken og vise oss, hvordan man skulde stå på ski.

Omslaget var fullstendig. Fra å være en guttelek blev skiløp efterhvert en allemannssport, og da så skolene også tok saken op, tok utviklingen for alvor fart. Men til en begynnelse var det bare en og annen lærer som interesserte sig for å få guttene ut på ski, og blandt dem bør vel særlig Eliassen, senere overlærer i Skien, nevnes. Såsnart det begynte å lysne efter juleferiene så pass at en kunde gå på ski en times tid efter middag, søkte han å få guttene med sig ut, men det var ikke mange som fulgte hans opfordring i den første tid, for en stor del fordi de færreste hadde ski, så vi var sjelden mer enn en 6—8 stykker. Jeg husker ham godt fra denne første tid, da han ennu gikk med finnsko, uten bindinger og med en lang stav. En gang jeg møtte op uten stav, forklarte han mig at jeg ikke kunde bli en ordentlig skiløper uten stav, tiltross for at han selv stod utfor den store «Premiebakken» på Iversløkka uten å bruke staven.

Det blev forresten også gjort et forsøk med en skiskole med Svalestuguttene som lærere. Den gikk nok i noen år, men folk fant vel at det var for dyrt. Man var jo ikke vant til å koste noe på sporten dengang. Men utviklingen tok fart. Det varte ikke lenge før man kunde få kjøpt både ski og bindinger i byen. Sportsforretningene fikk et uanet opsving med all slags skiutstyr. I den første tid blev nok skiene innført fra landdistriktene, men det varte ikke lenge før hjulmakerne begynte å lage ski, og snart startet også sportsforretningene skifabrikker. Bindinger var jo et problem som stadig har stått på programmet og avfødt patenter til denne dag. De oprindelige bindinger, som blev brukt her i byen, var rene seletøier av remmer og spenner, men det varte ikke lenge før man begynte å kopiere telemarkingenes viebindinger, idet man i spanskrøret hadde et utmerket materiale hertil. Til en begynnelse var dette ren husflid. Enhver litt nevenyttig gutt måtte kunne lage sine egne spanskrørbindinger, men det varte ikke lenge før fabrikasjonen tok fatt også på dette område.

Eftersom øvelsen og ferdigheten vokste øket også interessen for skisporten. Overalt i byens omegn så man skiløpere i alle bakker, og nu da man brukte bindinger, så man kunde gå på skiene både op og ned ad bakke, varte det ikke lenge før bakkene blev så optråkket, at man måtte søke lengere ut i Aker for å finne brukbare bakker, og jordene

Husebybakken 1883.

i Aker lå fine og hvite med større og mindre bakker helt fra bygrensen til skogen på alle kanter av byen. Her kunde skiløperne ferdes fritt og uhindret til alle kanter omtrent som på fjellet nu. Det var en herlig tid. En søndagstur dengang kunde f. eks. gå fra St. Hanshaugen til Huseby og tilbake igjen med små avstikkere til de forskjellige hoppbakker på veien.

Man spente på sig skiene ved krysset av Ullevålsveien og Gjetemyrsveien, og så fulgte man et velbrukt skispor i sneplogkanten langs St. Hanshaugens gjerde og videre opover jordene til «Idiotbakken», hvor det var anledning til å stå i hopp av forskjellig størrelse. Herfra gikk turen videre over «Nattmannshaugen» som vi kalte den nu bortsprengte haug på Sophus Bugges plass. Fra den hadde man en nokså vrien ned-

fart over et alltid avblåst stengjerde langs Fagerborggaten og ned på Sorgenfris jorder. Videre gikk turen over Frøen og Volvat, hvor strømmen av skiløpere fra Majorstuen støtte til, og så videre over gravlunden til Skøien, hvor det var utmerkede hoppbakker. Herfra kunde man så ta over Smestad eller Hoff til Kastelbakken, som imidlertid var avstengt, så man ikke fikk stå i den før Husebyrennet var avholdt, så man måtte nøie sig med den lille Kastelbakken den første del av vinteren.

Tilbaketuren kunde man så legge over Tuengen, Borgen og Vinderen og Gaustadbekken med fine bakker på begge sider, eller man kunde legge turen lengere ut over Grimelund, hvor man hadde en meget populær hoppbakke med en mengde små skrenter nedover mot Solskinsveien og videre over Riis og Gaustad til Berg, hvor man hadde sterkt benyttede hoppbakker tvers over Sognsvannsbanen og Store Ringvei, og så hjem igjen over Ullevål og ned gjennem Iladalen til Iversløkka.

Efter gjennembruddet var det særlig hoppløp som de aktive skiløpere la vekt på, og det varte da ikke lenge før de flinkeste kom op på siden av sine læremestre, men i lengdeløp var byguttene uhjelpelig underlegne. Trening var jo et helt ukjent begrep, så byguttene anså det for en selvfølge, at de ikke kunde hamle op med bondeguttene som stadig ferdedes i skog og mark. De fleste holdt nok på at det derfor burde være særskilt bedømmelse for hopp og lengdeløp, men «Skiforeningen» holdt på sitt. Skulde man bli en ordentlig skiløper, måtte man både kunne stå i hopp og ta sig frem i terrenget. Den holdt derfor strengt på de kombinerte renn og øket til og med stadig løpenes lengde.

Det første virkelige lengdeløp blev holdt i 1886 og var ca. 12 km. langt. I pressen fremkom der både protester og advarsler mot et slikt uhørt langt renn, som vilde sette deltagernes liv og helse på spill. Men «Skiforeningen» holdt stand, og løpet blev avholdt dagen før hopprennet, så guttene kunde få hvilt sig ut efter anstrengelsen. Løipen gikk fra foten av Husebybakken over Grimelund og Gaustad op om Haugerud skole ned Sognsbakkene opom Berg og så tilbake over Borgen til mål. Dagen efter blev flere av deltagerne intervjuet, og de fleste måtte nok medgi at de var nokså møre i korsryggen efter anstrengelsen, men ellers var de «ålreit».

Kadettene i Husebybakken 1902.

I 1887 hadde man så det berømte vassrenn på 20 km., og derefter i en rekke år 25 km. med den samme løipe fra år til år. Løipene blev jo dengang alltid bekjentgjort på forhånd og gått op, slik at deltagerne hadde anledning til å gjøre sig bekjent med terrenget. Den årlige løipe i denne tid gikk fra Majorstuen over Gaustad til Bånntjern, ned kleiven til Svendstuen, op Ankerveien til Holmenkollen og ned igjen Jarbakken, over Voksenjordene og ned på Bogstadvannet, opom Tangen og tilbake igjen over Ullernåsen, nedom Hoff og så op igjen over Skøien til Majorstuen. Det første 50 km. renn i 1888 gikk efter samme løipe i to runder, med en bøtte iskaldt vann på Tangen og en matstasjon med kaffe og smørbrød på Majorstuen til deltagernes vederkvegelse.

Men det var ikke bare sportsungdommen som blev grepet av interessen for skiløpningen. Damene kom snart med, tiltross for at det til en begynnelse blev ansett som meget ukvinnelig for damer å gå på ski, ikke minst på grunn av klededrakten, som jo var nokså upraktisk, og lite tiltalende i drastiske situasjoner. Men damene tok kampen op både på motens og idrettens område, og nu er det vel ikke mange som tenker på at det engang var uanstendig å gå på ski for damer. Men utviklingen stoppet ikke med det, den gikk videre med raske skritt. Eldre folk som aldri hadde hatt ski på bena, begynte å øve sig på jordene i Aker, og gamle folk som hadde stått på ski i sin barndom fikk pånyy lyst til å prøve sig, og snart vrimlet det av skiløpere i alle aldrer omkring på jordene i Aker. Snart blev også jordene for små, så man måtte ta skogen til hjelp. Med øvelsen og ferdigheten vokste utfartstrangen, og så begynte det store eventyr med det skiløpende publikums opdagelse av Nordmarka.

Ernst Bjerknes.